

Streszczenie sprawozdania rocznego – 2016 rok

Zadanie 1.3 Gromadzenie, zachowanie w kolekcjach *ex situ*, kriokonserwacja, ocena, dokumentacja i udostępnianie zasobów genowych i informacji w zakresie roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych oraz spokrewnionych dzikich gatunków.

Cel zadania: Zachowanie w stanie żywym i wykorzystanie zasobów genowych roślin ogrodniczych dla potrzeb bezpieczeństwa żywności, rolnictwa i zachowania bioróżnorodności na terenach wiejskich w warunkach zmieniającego się klimatu.

1) Utrzymywanie zasobów genowych gatunków rozmnażanych wegetatywnie w kolekcjach polowych, w szklarniach, karkasach i w ciekłym azocie.

Stan utrzymywanych zasobów genowych roślin ogrodniczych w kolekcjach Instytutu Ogrodnictwa i instytucji współpracujących w 2016 roku przedstawiał się następująco: warzywa 10116 obiektów, rośliny sadownicze 7659, rośliny ozdobne 1808 i rośliny miododajne 243. Łącznie 19826 obiektów.

2) Gromadzenie obiektów roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych, miododajnych i ich dzikich krewniaków wykorzystywanych na cele konsumpcyjne i paszowe,

W poszukiwaniu obiektów roślin warzywnych w 2016 roku zorganizowano 5 ekspedycji na terenie kraju i jedną ekspedycję zagraniczną łączoną z IHAR w Radzikowie na Łotwę i do Estonii.

Pierwsza ekspedycja (woj. kujawsko-pomorskie, pow. grudziądzki i chełmiński) odbyła się w dniach 16-19.08.2016 roku. W czasie jej trwania zebrano 26 prób dziewięciu gatunków roślin warzywnych, takich jak: bób - 2, cebula dymka - 1, czosnek - 3, dynia - 1, fasola - 4, koper - 6, ogórek - 2, pomidor - 6, szalotka - 1.

Druga ekspedycja (woj. podkarpackie, powiaty: jasielski, krośnieński i dębicki oraz woj. małopolskie, powiat gorlicki) została przeprowadzona w dniach 06-09.09.2016 roku. Podczas ekspedycji zebrano 70 obiektów, w tym 64 próby osiemnastu gatunków roślin warzywnych: bób - 1, cukinia - 3, czosnek - 10, dynia - 5, fasola - 15, koper - 9, ogórek - 4, patison - 1, pietruszka - 1, papryka - 1, pomidor - 4, siedmiolatka - 1, sałata - 1, szalotka - 5, szczypiorek - 2, szczaw - 1 oraz po 1 obiekcie gorczyca i kolendry oraz 4 obiekty dzikiej róży, które przekazano kuratorowi kolekcji róż.

Celem trzeciej ekspedycji, która odbyła się w dniach 11-14.10.2016 roku były powiaty wysokomazowiecki, bielski i hajnowski w woj. podlaskim. Podczas ekspedycji zebrano 71 obiektów szesnastu gatunków roślin warzywnych: bób - 1, cukinia - 3, czosnek - 4, dynia - 6, fasola - 16, kabaczek - 1, koper - 4, marchew - 1, ogórek - 4, papryka - 3, pietruszka - 2, papryka - 1, pomidor - 16, por - 1, sałata - 1, szalotka - 10.

Czwartą ekspedycję przeprowadzono w dniach 25-28.10.2016 roku. Obejmowała swoim zasięgiem kilka miejscowości położonych na terenach powiatów: zielonogórskiego, świebodzińskiego i krośnieńskiego w woj. lubuskim. Podczas ekspedycji zebrano 41 prób, w tym 40 obiektów gatunków roślin warzywnych: cebula - 1, czosnek - 2, dynia - 11, fasola - 6, koper - 6, ogórek - 2, pomidor - 7, pietruszka - 1, sałata - 1, szalotka - 2, siedmiolatka - 1 oraz 1 obiekt jęczmienia, który zostanie przekazany do IHAR w Radzikowie.

Piątą ekspedycję obejmowała północna część woj. mazowieckiego i część woj. Podlaskiego (powiaty: ostrołęcki, kolneński i łomżyński) i odbyła się w dniach 21-24.11.2016 roku. Podczas tej ekspedycji zebrano 34 próby dziewięciu gatunków roślin warzywnych: czosnek -

1, dynia – 5, fasola – 6, kabaczek – 1, koper – 5, ogórek – 6, pomidor – 4, sałata – 1, szalotka – 5.

Ekspedycja zagraniczna odbyła się w dniach 20.09-01.10.2016 roku i obejmowała swoim zasięgiem 3 gminy położone na terenie Łotwy oraz jedną gminę w Estonii. Miała charakter łączony. Głównym organizatorem ekspedycji był IHAR, Radzików, a brali w niej udział także przedstawiciele IHAR o/Bydgoszcz, Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach, SGGW w Warszawie i Ogrodu Botanicznego w Powsinie. Na terenie Łotwy zebrano 205 prób dwudziestu dwóch gatunków roślin warzywnych: bób – 14, cebula – 1, czosnek – 15, czarna rzepa – 1, czarna rzodkiew – 1, cebula wielopiętrowa – 3, dynia – 8, fasola – 24, groch – 9, kabaczek – 1, koper – 9, miechunka – 1, melon – 4, ogórek – 2, papryka – 5, pomidor – 96, sałata – 2, siedmiolatka – 2, szczypiorek – 1, szalotka – 6. Ponadto zebrano 5 obiektów dzikiej róży, 1 maliny i 1 porzeczki czarnej, które przekazano do kuratorów kolekcji Instytutu Ogrodnictwa.

Na terenie Estonii zebrano 16 prób roślin warzywnych i spokrewnionych dzikich gatunków, w tym 9 obiektów z siedmiu gatunków roślin warzywnych: bób – 1, czosnek – 2, fasola – 1, groch – 1, koper – 2, ogórek – 1, pomidor – 2, sałata – 1 oraz 4 obiekty *Allium sp.* i 1 obiekt *Allium nutans*.

Łącznie podczas ekspedycji banku genów zebrano 456 obiektów roślin warzywnych oraz dodatkowo 9 obiektów dzikiej róży, po 1 obiekcie jęczmienia, kolendry, gorczycy, maliny i porzeczki.

Poszukiwanie dawnych odmian drzew i krzewów owocowych w 2016 roku realizowano w ramach 6 ekspedycji terenowych: 2 zorganizował IO w Skierniewicach, 2 – Arboretum w Bolestraszczykach i 2 - OB w Powsinie.

Pierwsza odbyła się w dniach 8–11 września i obejmowała okolice Rzeszowa, Leżajska, Dydni, Krosna i Strzyżowa. W czasie tej ekspedycji zebrano 8 genotypów jabłoni, 2 – gruszy, 2 – śliwy i 3 – czereśni.

Druga ekspedycja odbyła się w dniach 18-21 listopada i obejmowała okolice Rzeszowa, Ropczyc, Jasła, Dębicy i Tarnowa. W czasie tej ekspedycji zebrano 6 genotypów jabłoni, 1 – gruszy i 1- czereśni. Łącznie w obu ekspedycjach zebrano łącznie 23 genotypy, w tym: 14 – jabłoni, 3 – gruszy, 2 – śliwy i 4 – czereśni.

W ramach 2 ekspedycji zrealizowanych przez Arboretum w Bolestraszczykach inwentaryzowano jabłonie (25 obiektów) i grusze (7 obiektów) na terenie woj. podkarpackiego i terenów przyległych. Ze zinwentaryzowanych drzew zebrano materiał do szczepień (jabłonie – 19 obiektów, grusze – 7 obiektów) i wykonano szczepienie na przygotowanych podkładkach.

OB w Powsinie zorganizował ekspedycję do otuliny Drawieńskiego Parku Narodowego w dniach 22 do 25 sierpnia. Zinwentaryzowano 15 sadów (w tym aleję jabłoniową) w 10 miejscowościach, m.in.: Drawno, Zatom, Rogownica i Barnimie. W czasie ekspedycji pozyskano 38 nowych odmian. Najciekawszym miejscem była aleja jabłoniowa w miejscowości Święciechów, w której zebrano 19 odmian.

Ekspedycja łączona na Łotwę i Estonię odbyła się w dniach 20 września do 1 października, która obejmowała środkową i północną część Łotwy oraz południową Estonię. Do kolekcji Ogrodu Botanicznego w Powsinie pozyskano 28 odmian jabłoni – 20 z terenu Łotwy i 8 odmian z Estonii. W czasie ekspedycji zinwentaryzowano 12 sadów w 9 miejscowościach na Łotwie i 4 sady w 3 miejscowościach w Estonii. W sumie w obydwu wyprawach terenowych, w których uczestniczyli pracownicy OB w Powsinie zinwentaryzowano 31 sadów w 22

miejsowościach. Zebrano razem 66 odmian. Dodatkowo kolekcja historycznych odmian jabłoni wzbogaciła się o 9 odmian, które otrzymano pocztą od zaprzyjaźnionych miłośników starych odmian jabłoni. W sumie w 2016 pozyskano do kolekcji historycznych odmian jabłoni 75 nowych obiektów.

Do kolekcji *Rubus* prowadzonej w IO w Skierniewicach zakupiono z SZD w Brzezej sadzonki maliny 'Polesie' i jeżyny 'Polar', natomiast z Zakładu Doświadczalnego Oceny Odmian w Masłowicach uzyskano sadzonki dwóch czarnych malin – 'Litacz' i 'Bristol' oraz jeżynę 'Norfolk Giant'.

Z kolei z Arboretum w Bolestraszczykach, SZD w Brzezej i prywatnych szkółek do kolekcji mało znanych gatunków roślin sadowniczych pozyskano 4 odmiany derenia jadalnego ('Juliusz', 'Podolski', 'Raciborski' i 'Słowianin'), 7 odmian jagody kanczackiej ('Aurora', 'Borealis', 'Docz Velikana', 'Indigo Gem', 'Jugana', 'Streżewczanka' i 'Vostorg'), jedną odmianę aktinidii ostrolistnej ('Bingo'), jeden genotyp cytryńca chińskiego i 2 odmiany świdośliwy ('Northland' i 'Prince Williams').

Do kolekcji winorośli w IO pozyskano 3 nowe genotypy: 'Früh Blauer Ungarish', 'Jadwiga' i 'Palava'.

Kolekcja podkładek drzew ziarnkowych powiększyła się o 1 nową podkładkę – pigwę SN. Jest to klon wyselekcjonowany w Gospodarstwie Szkółkarskim Andrzeja i Szymona Nowakowskich.

Kolekcje roślin ozdobnych. Do kolekcji mieczyków w IO sprowadzono 30 odmian od profesjonalnego producenta materiału nasadzeniowego roślin cebulowych.

Do kolekcji cebulowych roślin ozdobnych w ZDOO w Lisewie pozyskano 7 odmian mieczyka, 5 odmian narcyza i 15 odmian tulipana.

W 2016 roku do kolekcji roślin miiododajnych w ramach wymiany partnerskiej pozyskano sadzonki dwóch gatunków tulii. Pozyskane gatunki to: tulia wirginijska oraz tulia wąskolistna.

3) Charakterystyka i ocena zebranych i przechowywanych materiałów, w tym identyfikacja botaniczna, charakterystyka morfologiczna i molekularna oraz ocena wartości użytkowej; Oceny kolekcji pod kątem usuwania duplikatów oraz inwentaryzacja kolekcji roślin warzywnych zgromadzonych w formie nasion;

W kolekcji czosnku pospolitego w IO w Skierniewicach, która obejmowała 243 obiekty wiosenne i 296 obiektów zimowych, podczas sezonu wegetacyjnego oceniono w zakresie podstawowych cech morfologicznych i użytkowych wszystkie utrzymywane obiekty. W 2016 roku w IO rozpoczęto inwentaryzację kolekcji roślin warzywnych zgromadzonych w formie nasion. W ramach inwentaryzacji przeprowadzono testy kiełkowania 44 obiektów pomidora i 42 obiektów (54 prób) sałaty.

W SGGW w Warszawie rozmnożono i oceniono pod względem cech morfologicznych łącznie 60 obiektów roślin dyniowatych: 7 dyni olbrzymiej, 16 dyni zwyczajnej, 5 dyni piżmowej, 22 ogórka, 6 melona i 4 kawona. Spośród 7 obiektów dyni olbrzymiej nasiona próby DUKR 12-12 nie skielkowały.

W UP w Poznaniu w polowej kolekcji szparaga, która obejmuje 114 odmian wykonano obserwacje dotyczące ogólnego wyglądu roślin, a także oceniono grubość pędów asymilacyjnych i ich wyrównanie.

Firma „SPÓJNIA” Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze w Nochowie rozmnożyła, oceniła i scharakteryzowała pod względem morfologicznym 21 obiektów: 3 obiekty pietruszki, 3

obiekty fasoli, 6 obiektów sałaty, 3 obiekty bobu, 3 obiekty kopru i 1 obiekt grochu, rzodkiewki i buraka ćwikłowego.

W firmie Plantico Zielonki rozmnożono i scharakteryzowano wg deskryptorów IPGRI łącznie 68 obiektów, w tym: 16 obiektów papryki, 2 obiekty pora, 2 obiekty bobu i 48 obiektów pomidora.

W kolekcjach roślin sadowniczych IO w Skierniewicach w 2016 roku wykonano opisy pomologiczne: 18 odmian jabłoni, 5 odmian gruszy, 3 odmian śliwy, 3 odmian czereśni, 10 odmian maliny, 2 odmian winorośli. Ponadto oceniono stopień polimorfizmu DNA 96 genotypów jabłoni. Taką samą liczbę odmian jabłoni (96) oraz 23 odmiany gruszek badano pod kątem stopnia dojrzałości podczas zbioru oraz wybranych cech jakościowych (jędrność, zawartość ekstraktu i kwasowość). Wykonano także analizę cytometryczną 150 genotypów gruszy celem określenia poziomu ploidalności. Ponadto przeprowadzono badania laboratoryjne dotyczące oceny zróżnicowania genetycznego 19 genotypów wiśni i 20 genotypów winorośli. Przeprowadzono mikroskopową analizę aparatów szparkowych i ziaren pyłku 10 odmian moreli i 10 odmian brzoskwini.

W Arboretum w Bolestraszcach w ramach charakterystyki i oceny zebranych i przechowywanych materiałów, wykonano opis botaniczny, charakterystykę morfologiczną i ocenę cech użytkowych 30 odmian jabłoni.

W OB w Powsinie opisano według deskryptora UPOV 44 obiekty jabłoni, w tym 13 obiektów z kolekcji stałej i 31 obiektów z ekspedycji terenowej na Łotwę i Estonię.

W 2016 roku według opracowanego deskryptora obejmującego 20 cech morfologicznych roślin opisano 10 odmian róż z kolekcji IO.

W OB w Powsinie opisano wg schematu: nazwa odmiany, synonimy, hodowca, pochodzenie, introdukcja, grupa, potencjalne przeznaczenie odmiany 42 róże historyczne na podstawie dostępnej literatury. Ponadto wykonano obserwacje dotyczące podatności róż historycznych na porażenie przez najczęściej spotykane choroby i szkodniki. Oceniono 27 taksonów, z czego na 9 obiektach nie zaobserwowano uszkodzeń powodowanych przez patogeny. Uzyskane wyniki pochodzą z jednego roku obserwacji i wymagają weryfikacji w kolejnych latach.

W ZDOO w Lisewie opisano 6 odmian mieczyka, 19 odmian tulipana i 10 odmian narcyza.

4) Opracowanie oraz przekazywanie danych paszportowych i waloryzacyjnych dotyczących obiektów z kolekcji do centralnej bazy danych EGISSET;

W okresie sprawozdawczym opracowano i przekazano do KCRZG deskryptory dla: cebuli/szalotki, czosnku, dyni olbrzymiej, dyni zwyczajnej, melona, arbuza, ogórka.

Opracowano dane paszportowe 67 odmian szparaga.

Opracowano i przekazano dane paszportowe 50 odmian winorośli z kolekcji IO w Skierniewicach, 12 odmian brzoskwini i 10 odmian moreli.

Opracowano deskryptor dla róż obejmujący 20 cech morfologicznych roślin. Deskryptor opracowano wg wytycznych UPOV dla róż (2010-03-24)

Opracowano i przekazano dane paszportowe: 355 obiektów tulipana z kolekcji IO w Skierniewicach, 18 obiektów tulipana z kolekcji ZDOO w Lisewie, 115 obiektów narcyza z kolekcji IO w Skierniewicach, 10 obiektów narcyza z kolekcji ZDOO w Lisewie, 168 obiektów lilii z kolekcji IO w Skierniewicach i 146 obiektów róży z kolekcji IO w Skierniewicach.

Opracowano i przekazano dane paszportowe 243 obiektów roślin miododajnych.

5) Tworzenie kopii bezpieczeństwa obiektów kolekcyjnych;

W 2016 roku kontynuowano prace związane z poszerzaniem kriokolekcji czosnku pospolitego. Krioprezerwację metodą witrifikacji przeprowadzono na 10 obiektach czosnku. Umieszczono w ciekłym azocie 7 obiektów tworzących pędy kwiatostanowe i 3 obiekty nie tworzące pędów kwiatostanowych.

Kriogeniczny bank genów historycznych odmian jabłoni w PAN Ogrodzie Botanicznym - CZRB w Powsinie wzbogacił się o 16 kolejnych odmian. 12 z nich pozyskano z kolekcji Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach. Cztery inne odmiany zabrano w kolekcji historycznych odmian jabłoni Ogródu.

6) Regeneracja i rozmnażanie nasion i materiałów wegetatywnych obiektów kolekcyjnych;

W IO w Skierniewicach wysiano nasiona 16 obiektów cebuli zwyczajnej oraz wysadzono cebule 1 obiektu celem otrzymania nasion. Obiekty pochodziły z ekspedycji terenowej.

Wysiano także 21 obiektów fasoli szparagowej, 1 obiekt fasoli wielokwiatowej, 1 obiekt kopru, sałaty, szpinaku, grochu oraz wysadzono 2 obiekty cebuli dymki.

SGGW w Warszawie przekazała 8 prób dyni olbrzymiej (*Cucurbita maxima* Duch.), 14 prób dyni zwyczajnej (*Cucurbita pepo* L.), 20 prób ogórka (*Cucumis sativus* L.) i 2 próby arbuza (*Citrullus lanatus*). Łącznie do IO w Skierniewicach przekazano 44 próby z rozmnożeń w 2015 roku.

Obiekty pochodzące z ekspedycji z lat wcześniejszych przekazano do rozmnożenia i opisu jednostkom współpracującym z IO:

- PlantiCo Gołębiew: 16 obiektów papryki, 2 obiekty pora, 2 obiekty bobu, 48 obiektów pomidora,
- Spójnia Nochowo: 3 obiekty pietruszki, 3 obiekty fasoli, 6 obiektów sałaty, 3 obiekty bobu, 3 obiekty kopru i 1 obiekt grochu, rzodkiewki, buraka ćwikłowego,
- SGGW, Warszawa: 13 obiektów ogórka, 11 obiektów dyni olbrzymiej, 10 obiektów dyni zwyczajnej.

7) Udostępnianie zasobów genowych i informacji zgodnie z obowiązującymi międzynarodowymi standardami, procedurami i umowami;

Na zasadach SMTA udostępniono firmie Allium Seeds UK, 11 obiektów szalotki (10 obiektów w formie cebul, 1 obiekt w formie nasion), a także główki 12 obiektów czosnku pospolitego do Institute of Plant Sciences w Izraelu.

Udostępniono również: 3 obiekty ogórka, 2 obiekty kapusty, 5 obiektów pomidora do badań – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu; 10 obiektów czosnku pospolitego, 9 obiektów szalotki, 2 obiekty pomidora, 4 obiekty fasoli, 1 obiekt czarnej rzodkwi – prywatnym odbiorcom; 1 obiekt marchwi Zakładowi Biologii Ogólnej IO, Skierniewice i 1 obiekt pomidora odmiany Ozyrys firmie PlantiCo Zielonki

8) Współpraca z zagranicznymi bankami genów oraz krajowymi i międzynarodowymi organizacjami i instytucjami w zakresie ochrony zasobów genowych roślin;

W zakresie roślin warzywnych prowadzona jest współpraca międzynarodowa w ramach programu ECPGR, grupy robocze (WG): *Allium*, *Cucurbitaceae*, *Solanaceae*, Leafy

Vegetables oraz z kriobankiem genów w IPK, Gatersleben oraz CRI, Praga, w zakresie krioprezerwacji czosnku pospolitego z europejskich kolekcji polowych.

Współpraca międzynarodowa w ramach programu ECPGR, grupy robocze (WG): *Pyrus/Malus*, *Prunus*, *Vitis*. W ramach współpracy międzynarodowej ECPGR w pierwszym półroczu bieżącego roku zakończono realizację projektu EcoHisPy, dotyczącego rodzimych odmian gruszy. W bieżącym roku przygotowano informacje na temat kilku polskich odmian gruszy do tworzonej w ramach projektu bazy paszportowej oraz opisy i zdjęcia tych odmian do tworzonego równolegle europejskiego katalogu dawnych odmian gruszy

W 2016 roku nawiązano współpracę z Polskim Towarzystwem Różanym oraz sekcją róż przy Polskim Towarzystwie Dendrologicznym.

Realizacja mierników zadania w 2016 roku.

Mierniki dla zadania 1.3			
Nazwa miernika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość uzyskana w 2016r.
Liczba ekspedycji kolekcyjnych	12	24	12
Liczba obiektów rozmnożonych, scharakteryzowanych i ocenionych	800	1570	839
Liczba działań służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa	10	20	10
Liczba publikacji, opinii i raportów	7	13	6

Działania upowszechnieniowo-promocyjne służące podnoszeniu świadomości społeczeństwa zrealizowane w ramach Zadania 1.3:

1. (9.03.2016, IO Skierniewice) Warsztaty „Odmiany, uprawa i cięcie winorośli w praktyce” (J. Lisek)
2. (12.05.2016, SD Dąbrowice) wykład/szkolenie dla studentów ogrodnictwa z Holandii pt.: „Odmiany drzew owocowych uprawiane w Polsce” (M. Sitarek).
3. (31.05.2016, ODR Bratoszewice) „Rośliny cebulowe w ogrodach wiejskich” – wykład na szkoleniu „Owady zapylające – szansą na przetrwanie rolnictwa” (J. Treder).
4. (30.08.2016, IO Skierniewice) Wykład/szkolenie w SD w Dąbrowicach dla sadowników z Czech pt.: „Mało znane gatunki sadownicze w doświadczeniach IO w Skierniewicach” (T. Golis).
5. (18.09.2016, OB Powsin) „Poznajemy stare odmiany jabłoni” – spacer z przewodnikiem po kolekcji starych odmian jabłoni.
6. (21.09.2016, IO w Skierniewicach) Zajęcia praktyczne z ampelografii – prezentacja odmian w kolekcji *Vitis* sp. w ramach szkolenia „Odmiany winiarskie, uprawa, rozmnażanie, ochrona winorośli przed chorobami i szkodnikami” (J. Lisek).

7. (28-29.10.2016, Chrystkowo) „Różnorodność roślin sadowniczych” wykład na seminarium „Ochrona przyrody i dziedzictwa kulturowego Doliny Dolnej Wisły” (M. Sitarek).
8. (1.12.2016, IO Skierniewice) Szkolenie „Zasady przechowywania cebul, bulw i kłączy roślin ozdobnych” (J. Treder)
9. (15.09-15.10.2016, Arboretum Bolestraszyce) „Wystawa owoców z kolekcji pomologicznej połączona z degustacją”
10. (5.10.2016 SGGW Warszawa) XV Seminarium naukowo-wdrożeniowe „Dyniowate dla zdrowia”

Wykaz opracowań, publikacji i działań propagujących piśmiennictwo w zakresie wdrażania postępu biologicznego w produkcji roślinnej wykonanych w ramach realizacji Zadania 1.3:

1. Lisek J. 2016. Beznasienne odmiany winorośli. *Mój Ogródek*, 1: 37.
2. Machlańska A., Sitarek. M. 2016. Ocena długości aparatów szparkowych i wielkości ziaren pyłku jako jedna z metod identyfikacji odmian roślin ogrodniczych. Ogólnopolska Konferencja „Kolekcje roślin użytkowych w świetle globalnej strategii ochrony świata roślin 2020”, Koryciny, 13-16 czerwca 2016 r. – poster
3. Olas-Sochacka M. 2016. Kolekcja zasobów genowych czosnku pospolitego (*Allium sativum* L.)”. Ogólnopolska Konferencja „Kolekcje roślin użytkowych w świetle globalnej strategii ochrony świata roślin 2020”, Koryciny, 13-16 czerwca 2016 r. – poster
4. Wójcik-Seliga J. 2016. Różnorodność gatunków i form w kolekcji *Rubus* prowadzonej w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach. Ogólnopolska Konferencja „Kolekcje roślin użytkowych w świetle globalnej strategii ochrony świata roślin 2020”, Koryciny, 13-16 czerwca 2016 r. – poster
5. Lisek A., Lisek J. 2016. Ocena zróżnicowania genetycznego odmian winorośli zgromadzonych w kolekcji Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach przy użyciu technik analizy DNA. 57 Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego „Botanika – tradycja i nowoczesność”, Lublin, 27 czerwca - 3 lipca 2016 r. – poster
6. Lisek J. 2016. Odmiany do naszych winnic (cz. I). *Sad Nowoczesny*, 8: 50-53.